

Wykład:

PIENIĄDZ I SYSTEM BANKOWY

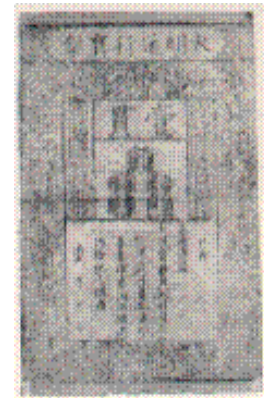
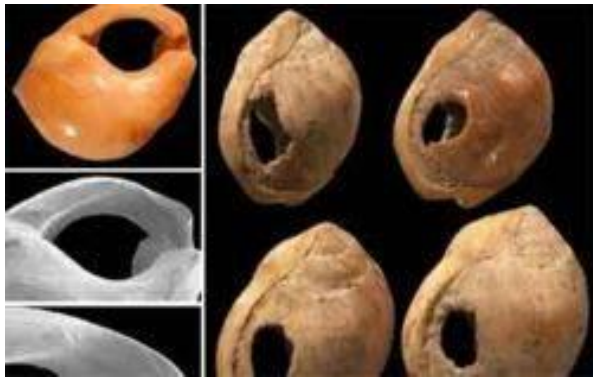
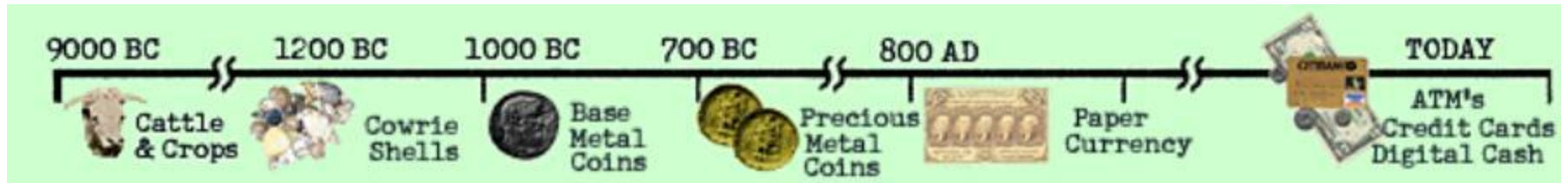
Pieniądz i jego funkcje

Pieniądz – jest to powszechnie akceptowany środek wymiany.

Funkcje pieniądza:

1. Miernik wartości (w pieniądzu wyrażone są ceny towarów)
2. Środek cyrkulacji (zapłata w transakcjach kupna-sprzedaży)
3. Środek płatniczy (regulowanie zobowiązań)
4. Środek tezauryzacji (gromadzenia bogactwa)

Historia pieniądza

Płynność - definicja

Płynność – łatwość z jaką można zamienić dany rodzaj aktywów na inne aktywa (w możliwie najkrótszym czasie i przy możliwie najmniejszej utracie wartości).

Najbardziej płynnym rodzajem aktywów jest **gotówka**.

Rodzaje popytu na pieniądź

Popyt transakcyjny – utrzymywanie pieniądza w celu finansowania transakcji.

Popyt przezornościowy – utrzymywanie pieniądza w celu pokrycia nieprzewidzianych wydatków.

Popyt spekulacyjny – utrzymywanie pieniądza w celu dokonywania zakupów spekulacyjnych na giełdzie.

Preferencje płynności

POPYT
NA PIENIĄDZ

POPYT
SPEKULACYJNY

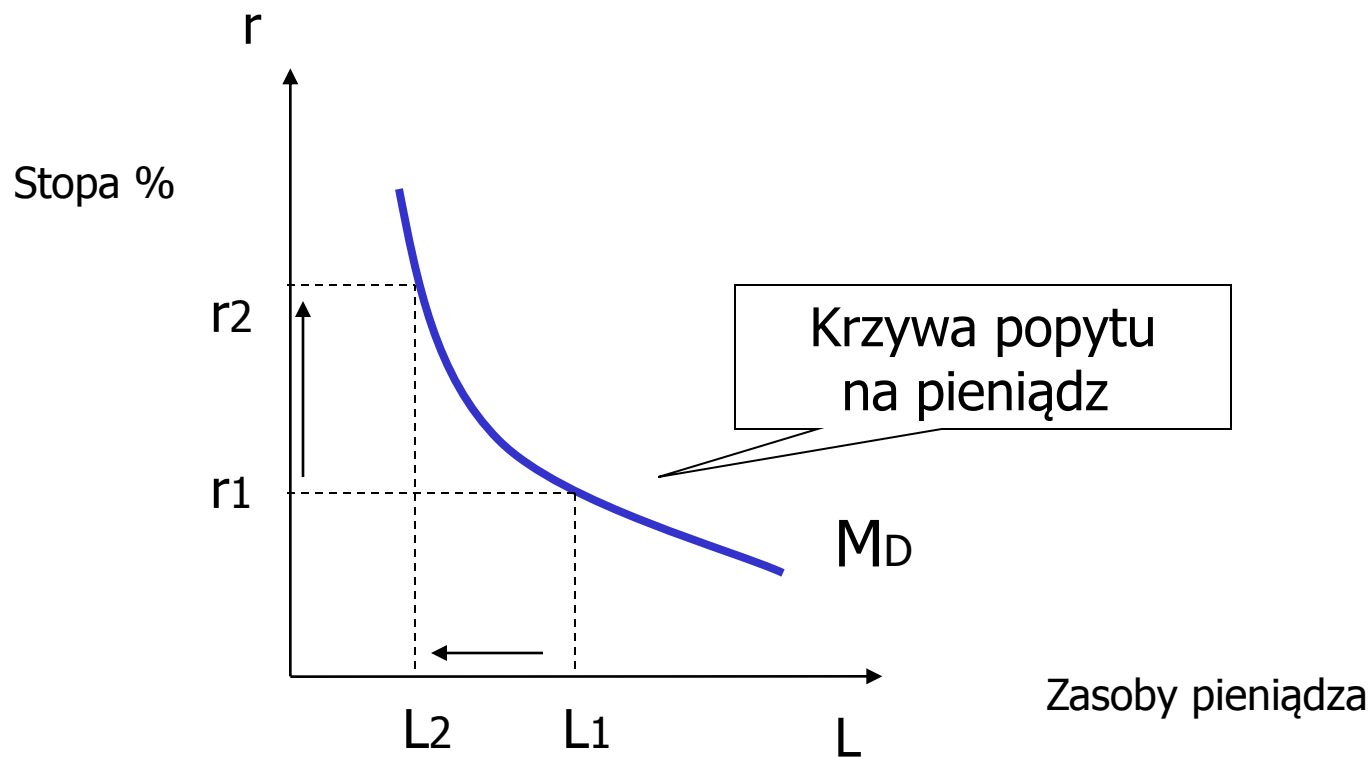
FUNKCJA PŁYNNOŚCI
ZALEŻNA OD DOCHODU

$$\mathbf{M = M_1 + M_2 = L_1 (Y) + L_2 (r)}$$

POPYT
TRANSAKCYJNY
I OSTROŻNOŚCIOWY

FUNKCJA PŁYNNOŚCI
ZALEŻNA OD STOPY %

Krzywa popytu na pieniądź (LD)

Podaż pieniądza - agregaty

Agregat pieniężny	Składniki
M0	pieniądz gotówkowy (monety i banknoty w obiegu poza sektorem bankowym) + pieniądz bezgotówkowy banków komercyjnych na rachunkach w banku centralnym
M1	pieniądz gotówkowy (monety i banknoty w obiegu poza sektorem bankowym) + wkłady w bankach i podobnych instytucjach płatne na żądanie (depozyty bieżące)
M2	M1 + depozyty i inne zobowiązania banków wobec podmiotów niebankowych o pierwotnym terminie zapadalności do 2 lat (włącznie) oraz depozyty z terminem wypowiedzenia do 3 miesięcy (włącznie)
M3	M2 + operacje z przyrzeczeniem odkupu, dłużne papiery wartościowe z terminem pierwotnym do 2 lat (włącznie), jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego

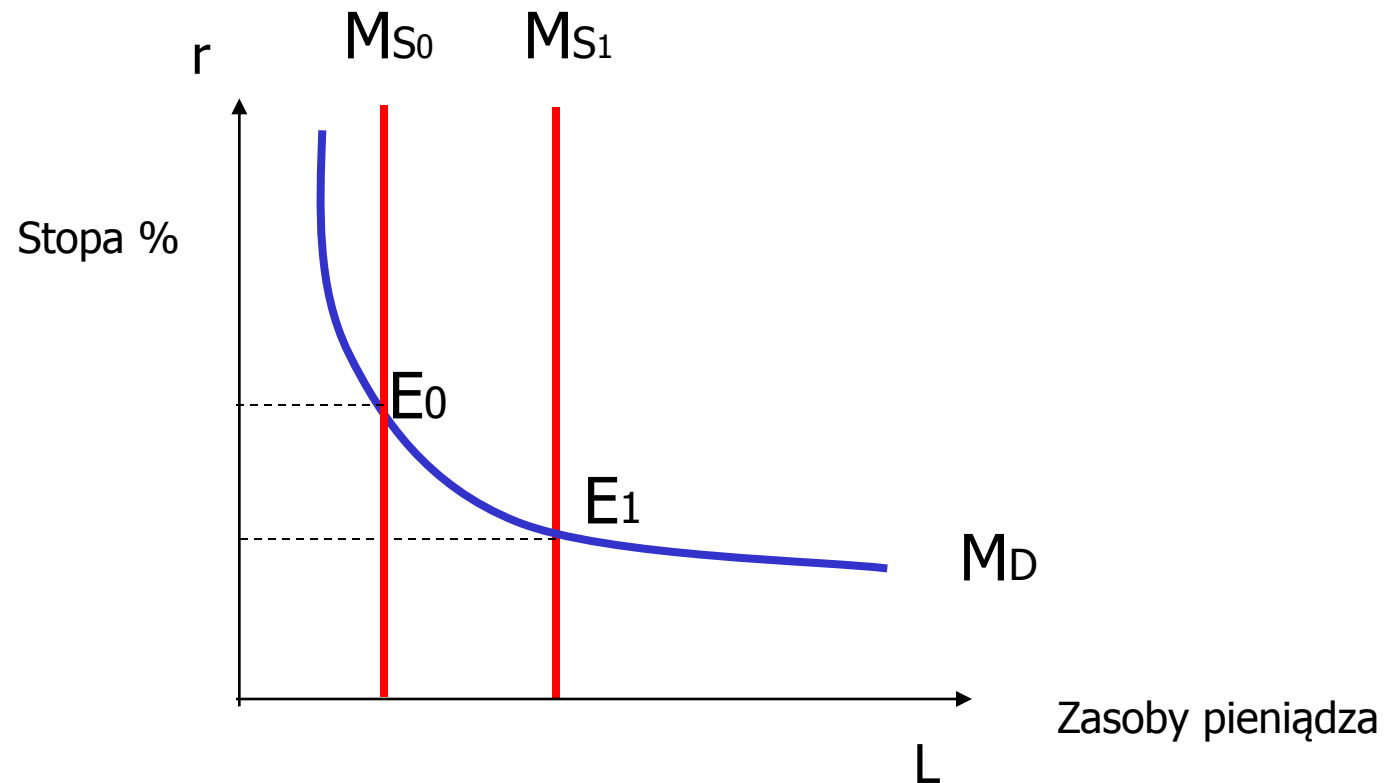
Źródło: NBP.

Podaż pieniądza w Polsce (w mln PLN)

Źródło: NBP.

Okres	M0	M1	M2	M3
gru 96	34 196,2	67 866,0	140 038,7	140 428,8
gru 00	48 773,8	106 455,9	300 424,1	300 757,3
gru 05	70 505,0	220 639,0	415 163,5	427 125,4
gru 06	86 825,7	275 830,9	481 210,5	495 309,5
gru 07	102 669,4	335 266,2	549 344,3	561 623,8
gru 08	126 350,2	349 943,1	660 239,9	666 231,3
gru 09	137 506,6	388 344,9	714 757,8	720 232,5
gru 10	139 726,8	449 192,0	774 657,9	783 648,5
gru 11	138 129,2	468 052,6	863 745,5	881 496,3
gru 12	167 205,2	484 813,0	900 336,7	921 412,5
gru 13	164 009,5	555 835,3	960 344,9	978 908,2
gru 14	191 619,6	606 282,7	1 044 552,9	1 059 167,2
gru 15	212 176,9	692 124,4	1 145 258,8	1 154 992,6
gru 16	220 490,6	815 304,0	1 256 211,9	1 265 661,7
gru 17	231 964,3	906 358,4	1 312 831,9	1 324 383,3

Równowaga na rynku pieniężnym

Teoria pośrednictwa finansowego (1)

Banki **rozwiązują problem płynności**, który pojawia się przy pożyczkach bezpośrednich (bez pośrednictwa banków). Jeżeli pojedyncza osoba lub firma pożycza pieniądze innej osobie lub firmie, to pozbywa się płynnych środków (na czas trwania pożyczki) i nie może zaspokoić swoich (często pojawiających się nagle) potrzeb inwestycyjnych lub konsumpcyjnych.

Banki **ograniczają ryzyko kredytowe** (angażując się w wiele projektów) oraz zmniejszają asymetrię informacji (dzięki dostępowi do różnych szczegółowych informacji o kondycji pożyczkobiorcy).

Diamond i Rajan (1999)

Teoria pośrednictwa finansowego (2)

Banki mogą **minimalizować koszty transakcyjne** (przy dużej skali działalności koszty stałe wyceny aktywów rozkładają się na wiele projektów) oraz zmniejszać istniejącą asymetrię informacji (mają lepszy dostęp do informacji, szczególnie wtedy, gdy kredytów udzielają swoim dotychczasowym klientom).

Allen i Santomero (1998)

Banki w imieniu depozytariuszy prowadzą **monitoring kredytów** (dzięki efektom skali i dostępowi do poufnych informacji, banki czynią to znacznie efektywniej niż pojedyncze osoby).

Diamond (1984)

Bank

Podmiot dokonujący akumulacji i dystrybucji kapitału pieniężnego.

Pośrednik który dzięki transformacji wielkości, terminu i ryzyka doprowadza do wzajemnego uzgodnienia struktur podaży i popytu.

Przedsiębiorstwo bankowe - zaciąga i udziela kredytu, świadczy usługi w obrocie pieniężnym, kredytowym i kapitałowym oraz oferuje inne usługi.

Jaworski i inni, *Bankowość*, 2013.

Art. 2. **Bank** jest osobą prawną utworzoną zgodnie z przepisami ustaw, działającą na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania **czynności bankowych** obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym.

Funkcje banków

1. Zabezpieczenie depozytów
2. Udzielanie pożyczek
3. Kreacja pieniądza
4. Prowadzenie rachunków transakcyjnych

Teoria nierównowagi pieniężnej R. Hawtreya (1879-1975)

Mechanizm wahań:

1. **Banki**, udzielając kredytów, stwarzają warunki do ekspansji.
2. Następuje wzrost inwestycji, produkcji, płac, konsumpcji i cen.
3. Ograniczona podaż oszczędności zmusza **banki** do spowolnienia ekspansji kredytowej - banki podnoszą stopy %.
4. Wysokie stopy % zwiększają ryzyko fiaska projektów inwestycyjnych.
5. Firmy mają problemy ze spłatą swoich zobowiązań, zmniejszają inwestycje, produkcję i zatrudnienie.
6. Gospodarka wchodzi w fazę recesji.
7. Spadają ceny, z rynku znikają firmy o charakterze spekulacyjnym, pojawiają się znowu możliwości ekspansji.

Największe banki na świecie wg wartości aktywów

Current Rank	Previous Rank	BANK	Assets US\$m
1	1	Industrial & Commercial Bank of China Limited, China	3,475,638
2	2	China Construction Bank Corporation, China	3,018,662
3	3	Agricultural Bank of China Limited, China	2,817,985
4	4	Bank of China Limited, China	2,613,344
5	5	BNP Paribas SA, France	2,185,812
6	6	JPMorgan Chase Bank National Association, USA	2,082,803
7	7	China Development Bank, China	2,064,870
8	8	Japan Post Bank Co Ltd., Japan	1,881,928
9	9	The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Ltd, Japan	1,833,631
10	10	Wells Fargo Bank National Association, USA	1,727,235

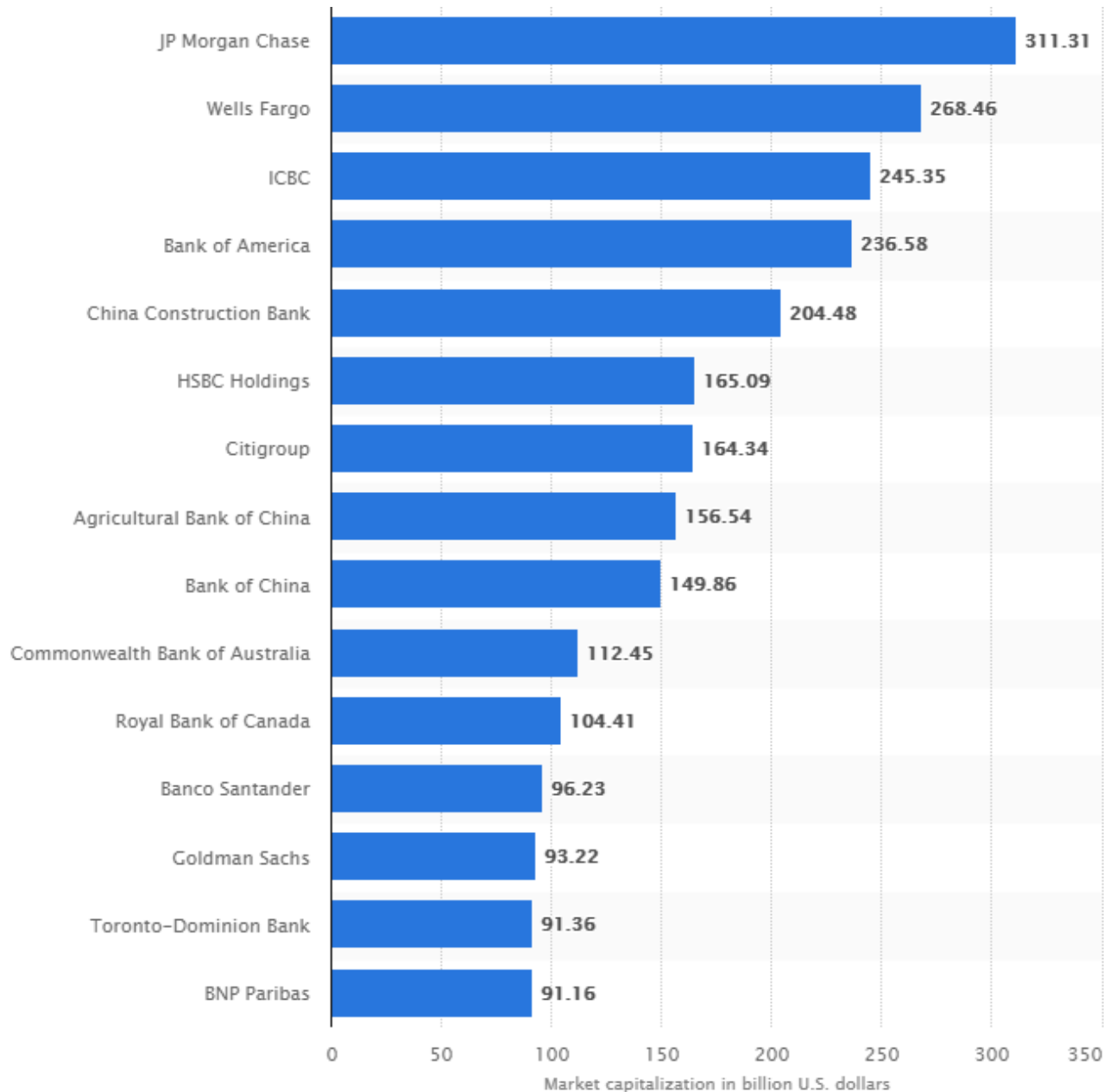
Current Rank	Previous Rank	BANK	Assets US\$m
11	11	Bank of America National Association, USA	1,677,490
12	12	Deutsche Bank AG, Germany	1,673,907
13	14	Sumitomo Mitsui Banking Corporation, Japan	1,624,901
14	13	Crédit Agricole SA, France	1,604,117
15	15	Barclays Bank PLC, UK	1,496,862
16	17	Mizuho Bank Ltd, Japan	1,455,571
17	16	Société Générale, France	1,454,684
18	18	Banco Santander SA, Spain	1,409,309
19	19	Citibank NA, USA	1,349,581
20	20	BPCE, France	1,299,979

Źródło: Accuity, 2018.

PKB w 2016 r.: Polska 471 mld USD, Rosja 1283 mld USD, Francja 2465 mld USD, Niemcy 3478 mld USD, Chiny 11199 mld USD, USA 18624 mld USD.

Największe banki świata wg wartości giełdowej

Kwiecień,
2017.

Źródło: Statista, 2017.

JPMorgan Chase & Co.

NYSE: JPM

111,47 USD -0,25 (0,22%) ↓

20 kwi, 16:00 GMT-4 · Wyłączenie odpowiedzialności

1 dzień

5 dni

1 miesiąc

1 rok

5 lat

Maks.

Kapitalizacja

380,16 mld USD

Wskaźnik C/Z

14,67

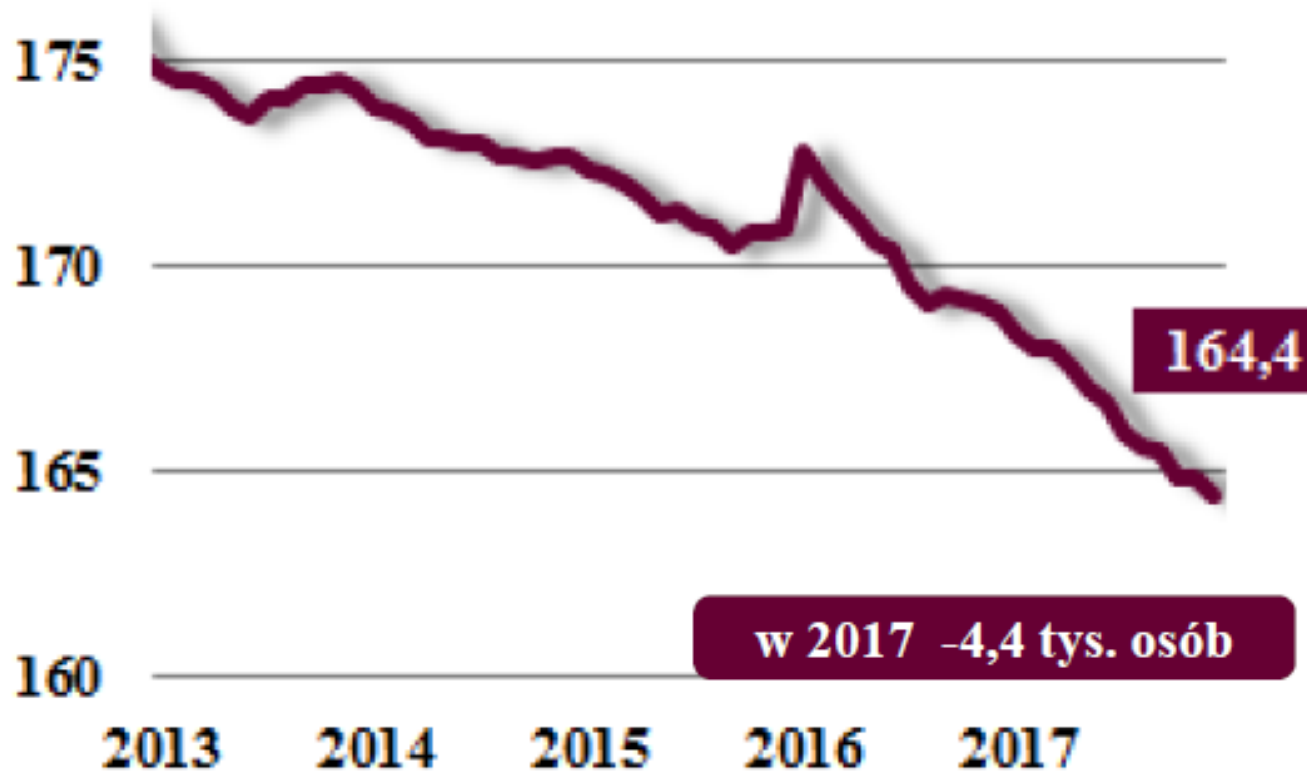
Wskaźnik	2016	2015	2014
Dochód netto (mln USD)	24 733	24 442	21 745

Liczba banków i struktura własnościowa sektora bankowego, grudzień 2017

Liczba banków i oddziałów instytucji kredytowych	
Liczba krajowych banków komercyjnych	35
Liczba banków spółdzielczych	553
Liczba oddziałów instytucji kredytowych	28

Struktura własnościowa	
Liczba banków kontrolowanych przez Skarb Państwa	8
Liczba banków z przewagą kapitału prywatnego	557
Liczba banków z przewagą kapitału zagranicznego	51
Udział w rynku	
Udział 5 największych banków w aktywach	47,8%
Udział 5 największych banków w depozytach	47,1%
Udział 5 największych banków w należnościach sektora niefinansowego	43,8%

Zatrudnienie (tys. osób)

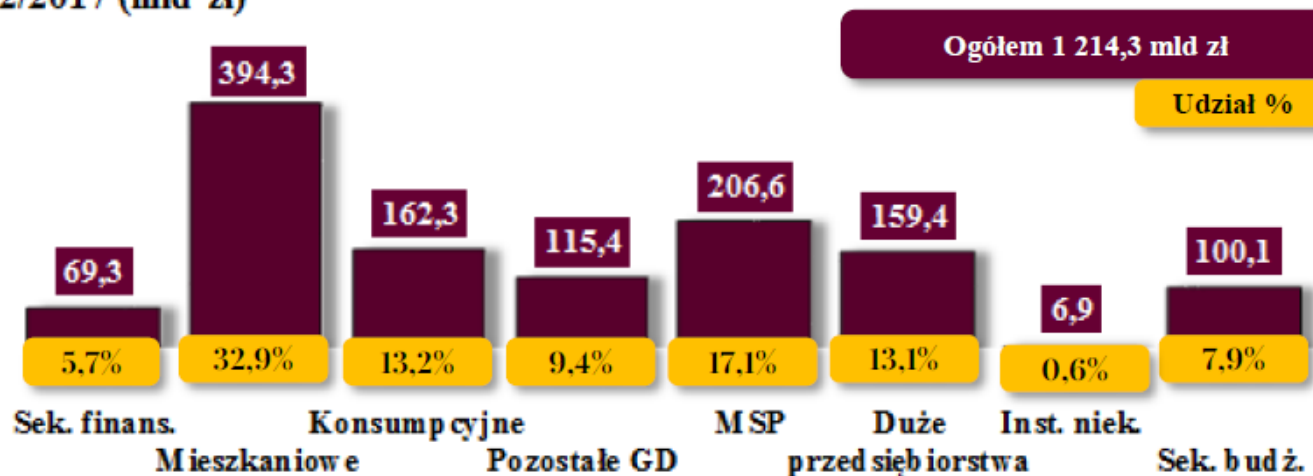
Źródła finansowania banków (w mld PLN)

	Wartość (mld zł)			
	12/15	12/16	09/17	12/17
Zobowiązania	1 426,1	1 527,5	1 561,6	1 577,4
1/ Depozyty i kredyty sektora finansowego	259,1	250,9	242,3	232,6
2/ Depozyty sektora niefinansowego:	938,8	1 028,1	1 027,0	1 070,4
- gospodarstwa domowe	665,7	730,8	742,3	761,3
- przedsiębiorstwa	253,3	274,9	260,1	285,0
- instytucje niekomercyjne	19,7	22,4	24,6	24,1
3/ Depozyty sektora budżetowego	48,4	63,5	106,0	69,0
4/ Zobowiązania z tytułu własnej emisji	57,6	67,2	78,2	84,6
5/ Zobowiązania podporządkowane	6,7	8,5	6,8	7,7
6/ Pozostałe	115,5	109,3	101,4	113,2
wg waluty				
- złotowe	1 132,8	1 214,3	1 253,9	1 245,9
- walutowe	293,2	313,2	307,6	331,5
wg kraju				
- rezydent	1 188,1	1 288,3	1 336,8	1 360,6
- nierezydent	237,9	239,2	224,8	216,8
w tym środki z macierzystej grupy kapitał.	97,4	93,9	86,4	80,5
Kapitały	173,9	183,8	196,0	204,3

Kredyty (w mld PLN)

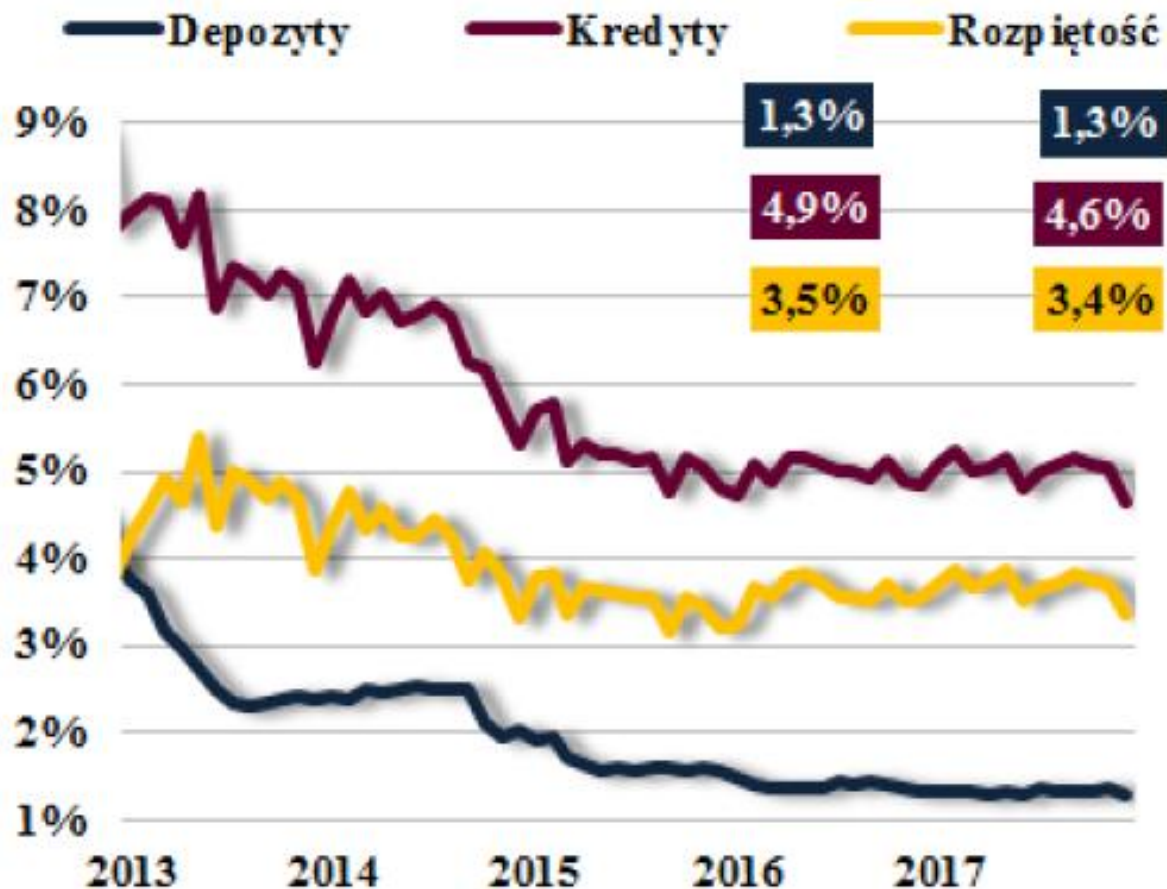
	Wartość bilansowa brutto (mld zł)			
	12/15	12/16	09/17	12/17
Kredyty ogółem	1 118,5	1 172,4	1 212,5	1 214,3
1/ Sektor finansowy	61,3	62,1	69,5	69,3
2/ Sektor niefinansowy	961,8	1 012,1	1 047,5	1 044,9
- gospodarstwa domowe	628,5	660,7	673,3	672,0
- przedsiębiorstwa	327,3	344,9	367,3	366,0
- instytucje niekomercyjne	6,0	6,5	6,8	6,9
3/ Sektor budżetowy	95,3	98,2	95,5	100,1
wg waluty				
- złote	814,1	859,5	925,5	940,3
- waluty	304,4	312,8	287,0	273,9

12/2017 (mld zł)

Źródło: KNF.

Oprocentowanie kredytów i depozytów (OPN)

GD	6,0%
Mieszkaniowe	4,4%
Konsumpcyjne	7,3%
Przedsiębiorstwa	3,7%

GD	1,5%
Przedsiębiorstwa	1,2%

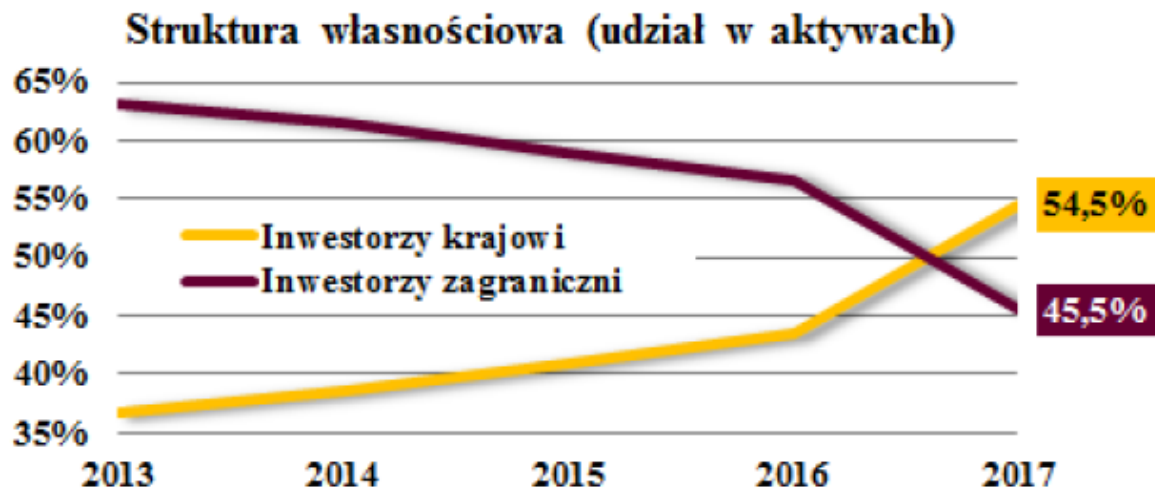
Wiodące banki na rynku polskim

Wybrane dane wg stanu na koniec 2017 w mln EUR

	Aktywa	Kredyty	Depozyty	Wynik netto	Wartość rynkowa	Zatrudnienie
PKO Bank Polski	71 113	50 907	52 393	729	13 266	28 443
Bank Polska Kasa Opieki	44 420	33 012	34 824	582	8 141	17 339
Bank Zachodni WBK	36 567	26 989	26 701	520	9 427	14 200
mBank	31 477	20 916	21 809	256	4 712	6 455
ING Bank Śląski	30 181	22 216	25 029	330	6 406	8 032
Bank BGŻ BNP Paribas	17 424	13 353	13 491	66	1 370	7 634
Bank Millennium	17 039	11 714	13 717	160	2 598	5 945
Alior Bank	16 644	13 094	13 799	121	2 461	8 110
Getin Noble Bank	x	x	x	x	350	x
Bank Handlowy w Warszawie	10 308	4 895	7 697	126	2 562	3 487
Idea Bank	5 737	4 095	4 193	54	435	2 860
Bank Ochrony Środowiska	4 713	3 106	3 704	46	125	1 565
Razem	285 622	204 297	217 357	2 990	51 852	104 070

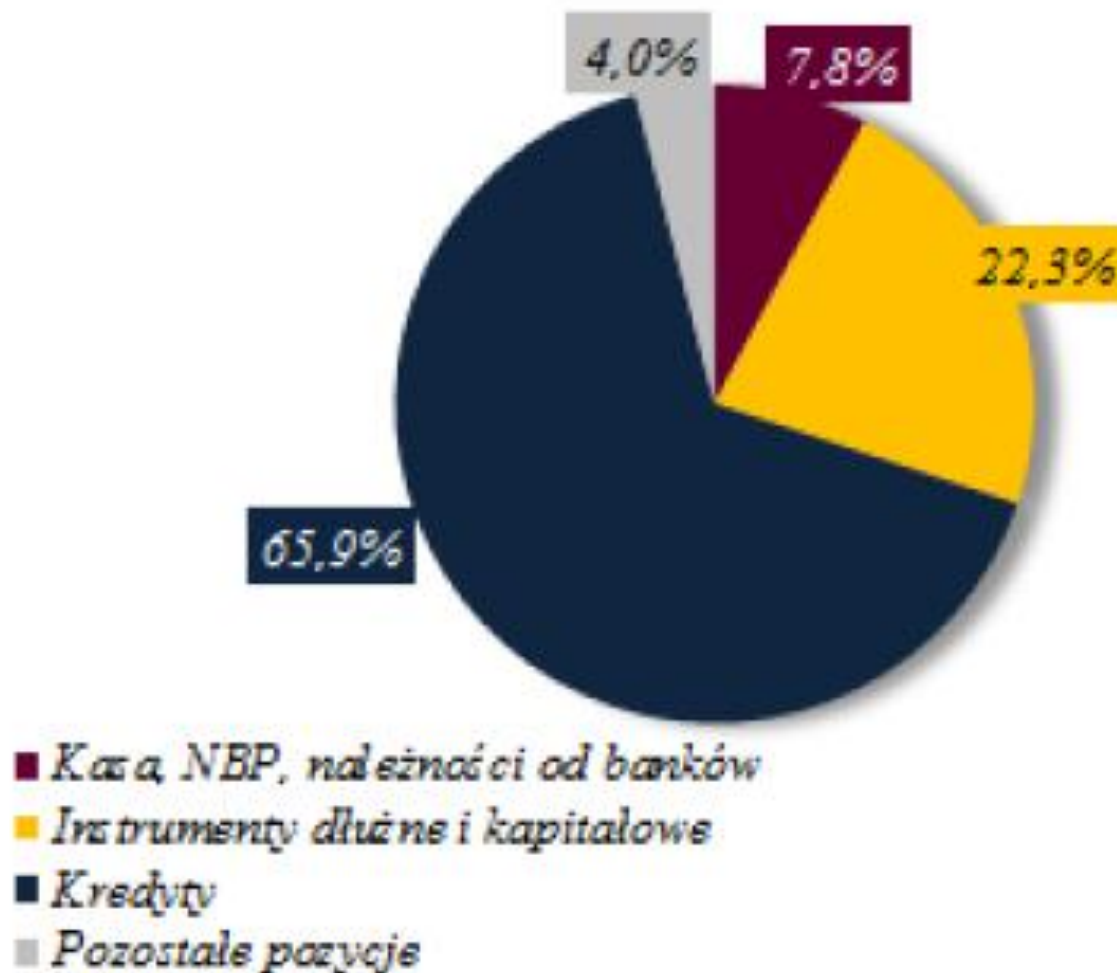
Źródło: KNF, Raport o sytuacji banków w 2017 r.

Kwartalny wynik finansowy netto (w mln zł)

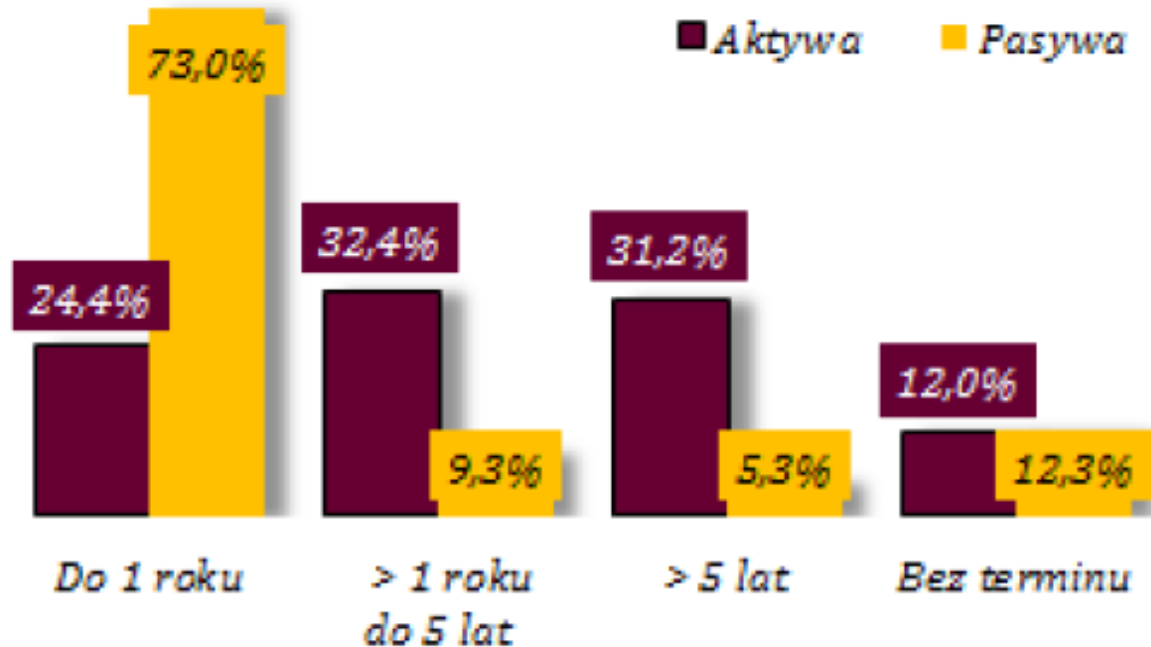
Przejęcie Pekao przez PZU i PFR spowodowało wzrost udziału inwestorów krajowych > 50%

Struktura aktywów sektora bankowego, XII 2017

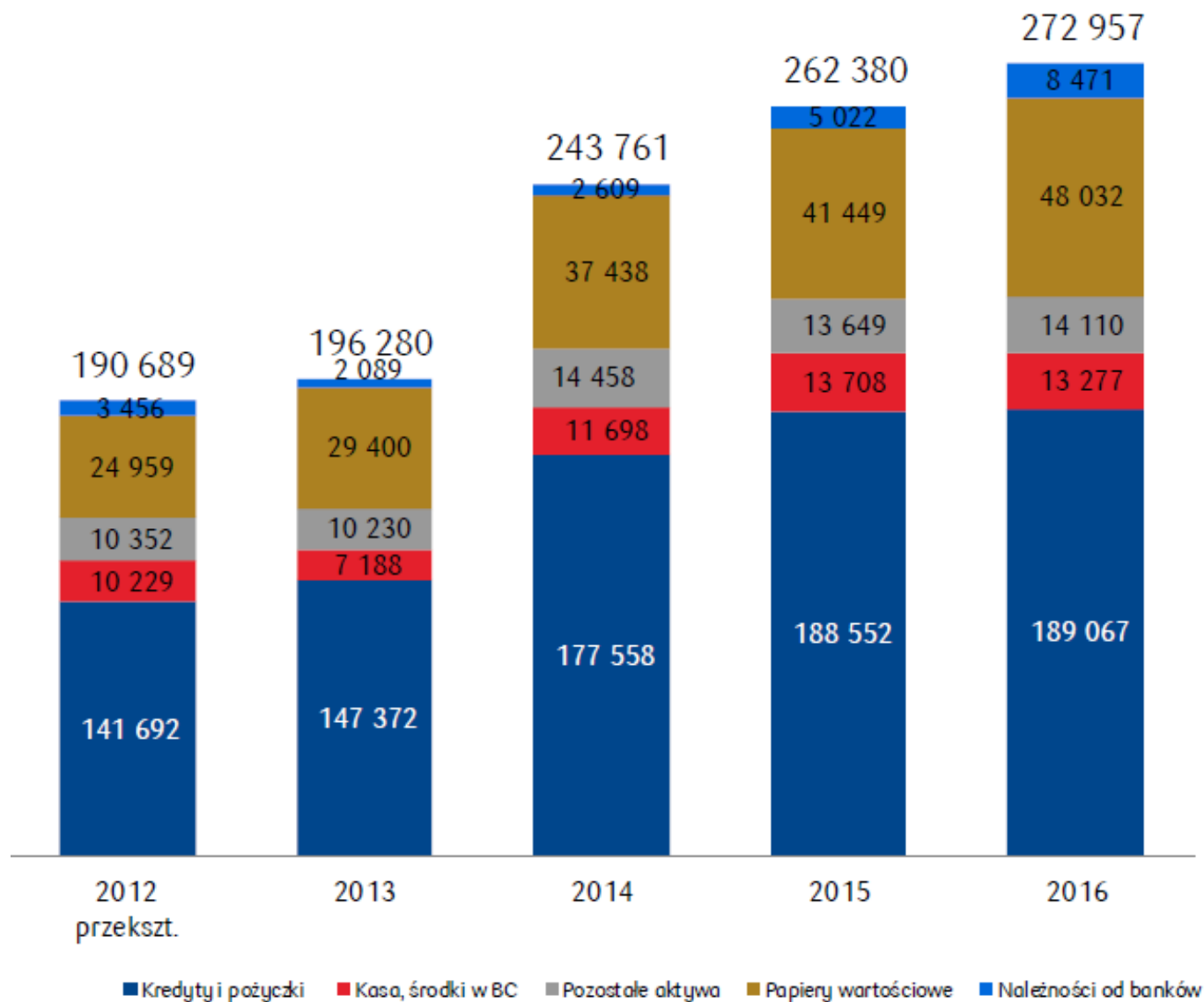
Źródło: KNF.

Niedopasowanie terminów płatności aktywów i pasywów

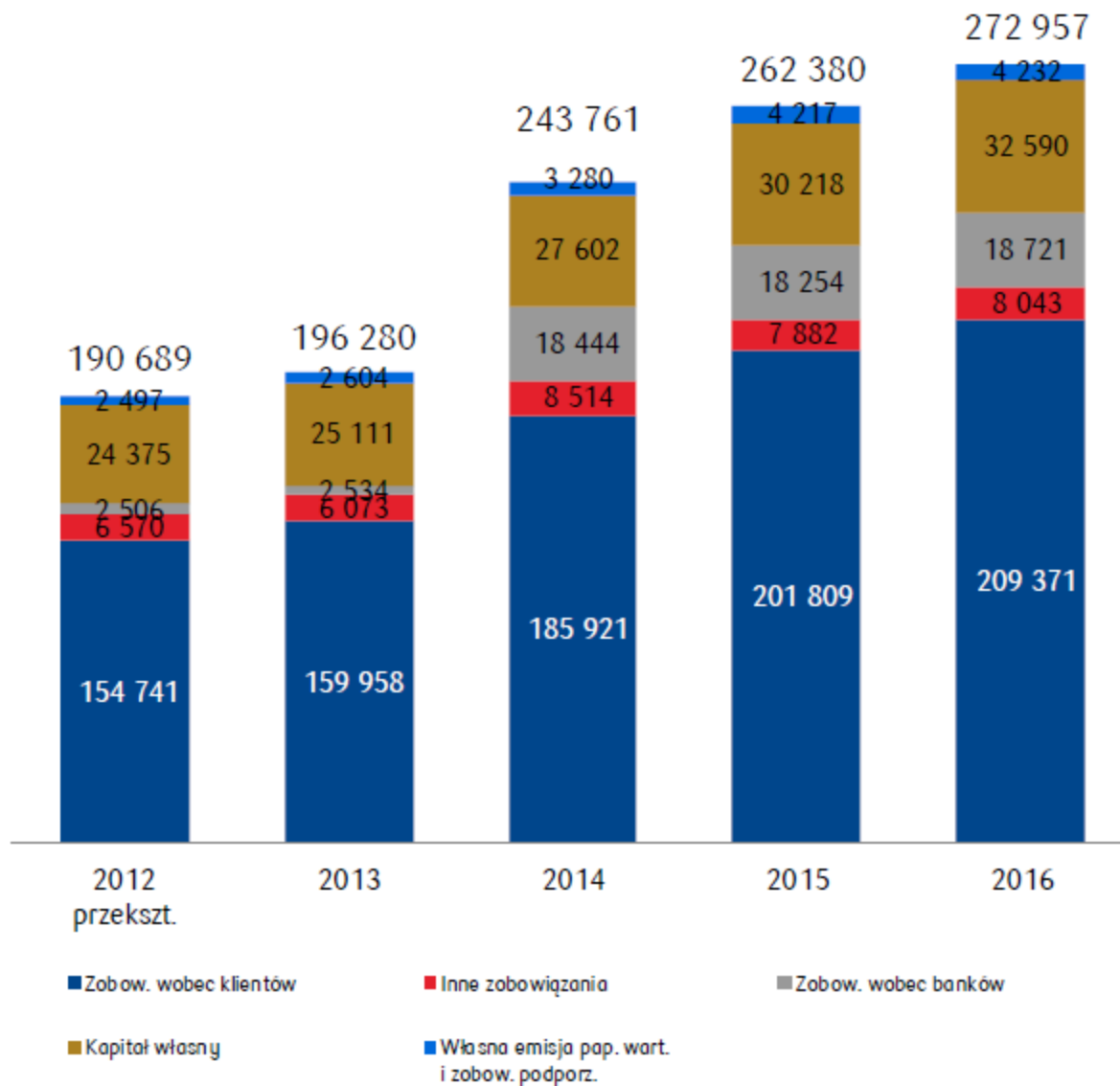

Źródło: KNF, 2016.

Aktywa PKO BP (w mln PLN)

Pasywa PKO BP (w mln PLN)

Wyniki finansowe PKOBP SA

	2016	2015
Wynik z tytułu odsetek	7 367,9	6 820,1
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 447,3	2 604,6
Przychody z tytułu dywidend	161,8	137,3
Wynik na instrumentach finans. wycenianych do wartości godziwej	-0,4	25,1
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	504,8	103,4
Wynik z pozycji wymiany	501,4	417,9
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	0,5	65,8
Wynik z tytułu odpisów aktual. z tyt. utraty wartości i rezerw	-1 408,4	-1 474,7
Ogólne koszty administracyjne	-5 033,9	-5 562,5
Podatek bankowy	-820,2	0,0
Wynik z działalności operacyjnej	3 720,8	3 137,0
Zysk (strata) brutto	3 720,8	3 137,0
Podatek dochodowy	-832,5	-565,9
Zysk (strata) netto	2 888,3	2 571,1

Źródło: PKOBP.

Struktura akcjonariatu PKOBP SA

	Stan na dzień 31.12.2016 roku		Stan na dzień 31.12.2015 roku	
	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	367 918 980	29,43%
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹⁾	83 952 447	6,72%	83 952 447	6,72%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (do 23.06.2015 roku ING Otwarty Fundusz Emerytalny) ²⁾	64 594 448	5,17%	64 594 448	5,17%
Pozostali akcjonariusze ³⁾	733 534 125	58,68%	733 534 125	58,68%
Ogółem	1 250 000 000	100,00%	1 250 000 000	100,00%

Źródło: PKOBP.

W 2012 r. Skarb Państwa posiadał udział 33,3%, a BGK 10,25% w liczbie głosów na WZ.

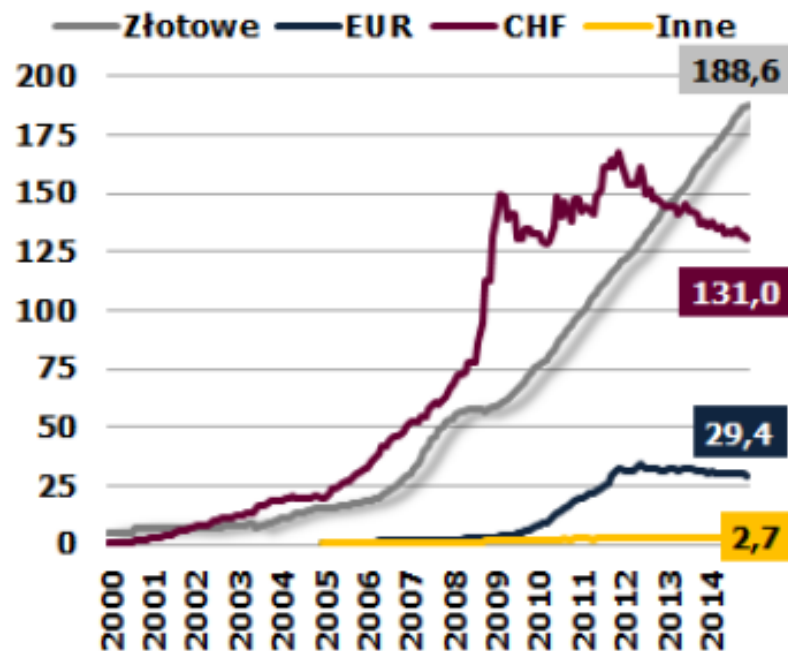
Kredyty dla gospodarstw domowych (w mld PLN)

	Wartość bilansowa brutto (mld zł)			
	2014	2015	09/16	2016
Ogółem	588,9	628,5	651,7	660,4
1/ Kredyty mieszkaniowe	355,9	381,3	392,3	400,3
- złotowe	190,4	212,0	229,0	234,4
- walutowe	165,5	169,3	163,3	165,9
2/ Konsumpcyjne	131,6	140,2	148,5	149,9
- karty kredytowe	12,7	13,1	13,6	13,8
- samochodowe	4,2	4,0	4,1	4,2
- ratalne ²⁶	52,3	57,3	62,5	63,2
- pozostałe ²⁷	62,4	65,8	68,3	68,7
3/ Pozostałe	101,4	107,0	110,9	110,2
- operacyjne	38,9	42,3	44,4	42,6
- inwestycyjne	31,7	33,0	33,9	34,7
- nieruchomości	10,7	11,2	11,3	11,2
- pozostałe należności	20,2	20,6	21,3	21,7
wg waluty				
- złote	410,5	446,3	476,1	481,9
- waluty	178,3	182,3	175,6	178,5

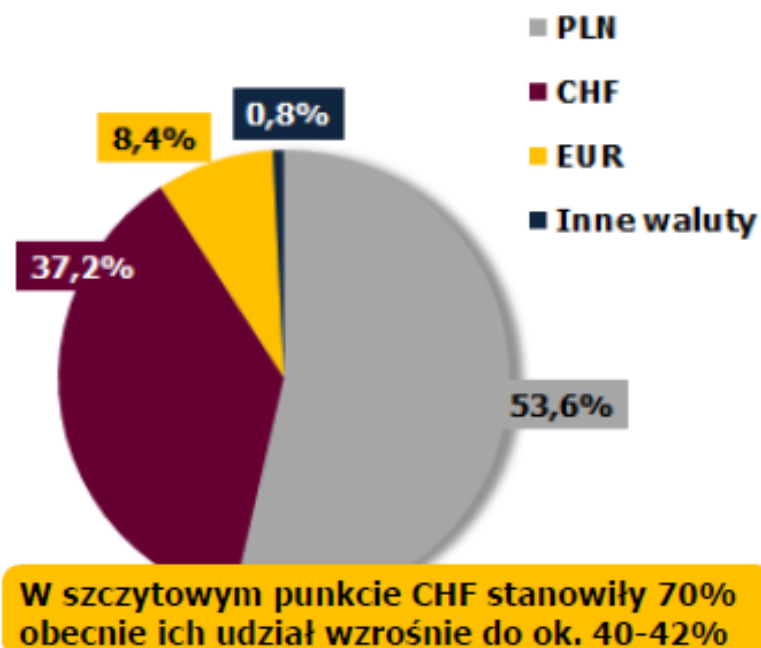
Źródło: KNF.

Kredyty mieszkaniowe

Struktura kredytów mieszkaniowych
(mld zł)

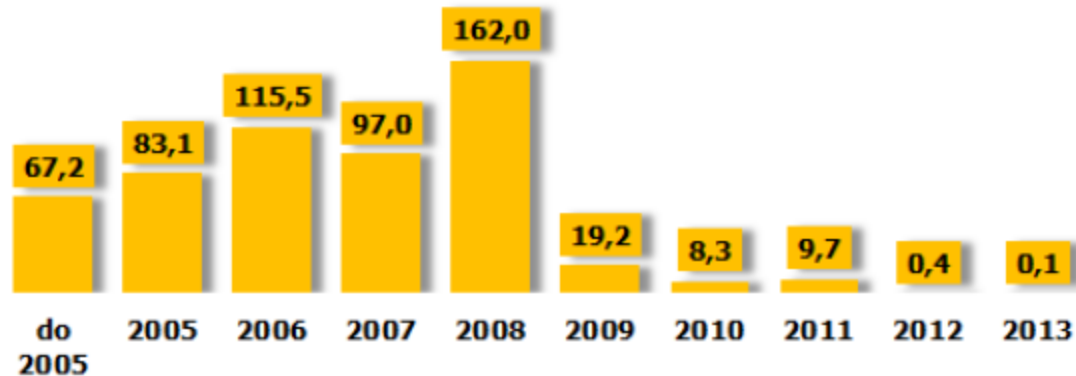
Struktura kredytów mieszkaniowych
(mld zł; 11/2014)

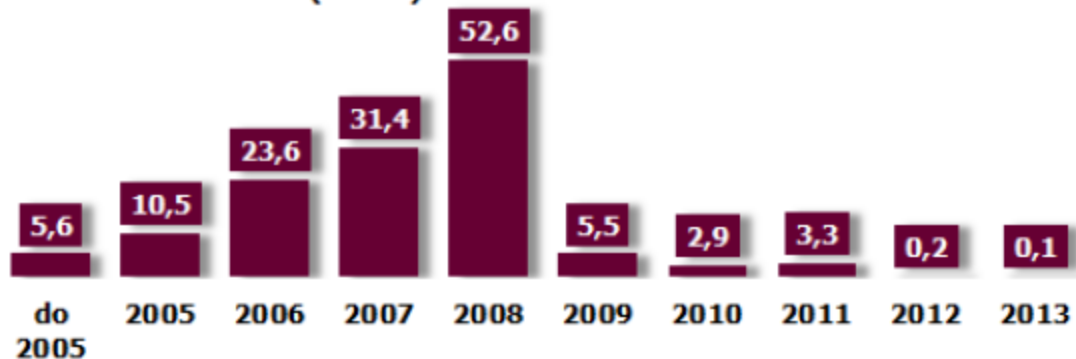
Źródło: KNF.

Kredyty we frankach szwajcarskich (CHF)

Struktura kredytów CHF ze względu na rok udzielenia
LICZBA KREDYTÓW (tys. sztuk)

WARTOŚĆ KREDYTÓW (mld zł)

Kredyty mieszkaniowe

Okres	Kredyty mieszkaniowe złotowe	Kredyty mieszkaniowe walutowe	Kredyty mieszkaniowe ogółem
gru 01	7 117	6 998	14 115
gru 02	8 304	11 726	20 030
gru 03	10 928	18 648	29 576
gru 04	15 570	20 237	35 807
gru 05	18 409	32 016	50 425
gru 06	28 123	49 582	77 706
gru 07	52 392	64 449	116 841
gru 08	58 823	133 708	192 530
gru 09	75 327	139 566	214 893
gru 10	97 561	166 124	263 685
gru 11	119 773	194 198	313 970
gru 12	141 522	174 847	316 369
gru 13	165 411	165 392	330 803
gru 14	188 473	162 221	350 694
gru 15	210 369	165 322	375 690
gru 16	232 799	161 544	394 344
gru 17	257 366	131 020	388 386

Źródło: NBP.

Kurs franka szwajcarskiego (CHF)

1 CHF - Szwajcaria (frank)

3,5643 zł **0,04%** **0,0013 zł**

Kwota

1000

PLN

na

CHF

2018-05-11

Kursy NBP USD GBP CHF EUR

1 CHF

Średni: **3,5643 zł**

Data początkowa: **2000-05-11**

Data końcowa: **2018-05-11**

Zmiana: **38,29%**

Zmiana: **0,99 zł**

Minimum: **1,96 zł** (08-07-31)

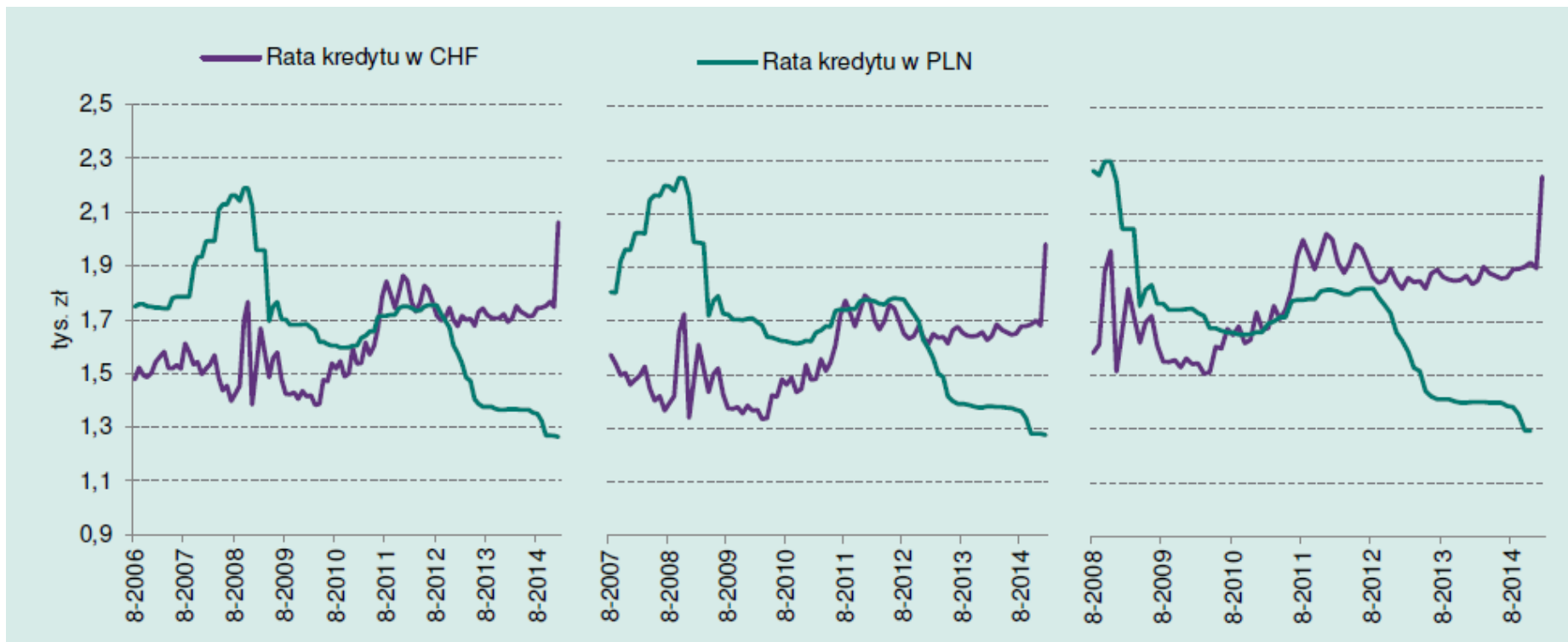
Maksimum: **4,32 zł** (15-01-23)

Średni w okresie: **3,04 zł**

Kupno: **3,5219 zł** (obow. od 2018-05-11)

Sprzedaż: **3,5931 zł** (obow. od 2018-05-11)

Wartość złotowa raty kredytów mieszkaniowych w CHF udzielonych: (1) w lipcu 2006, (2) w lipcu 2007, (3) w lipcu 2008

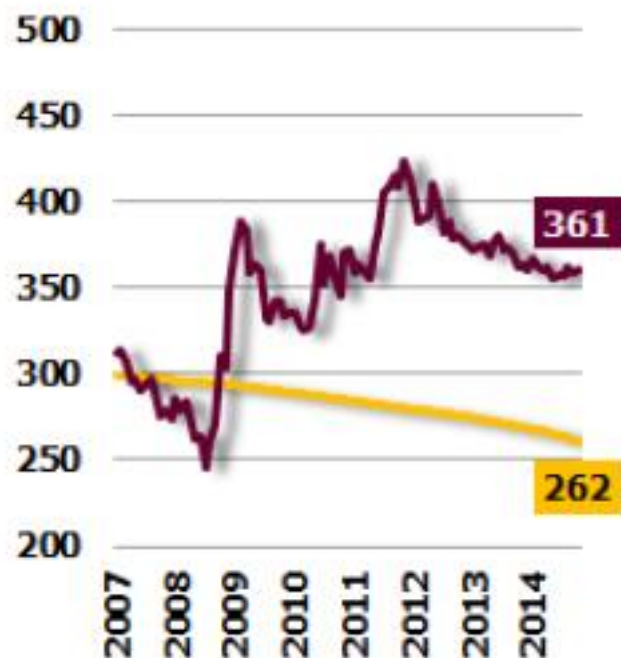
Uwaga: kredyt udzielony na okres 30 lat na kwotę 300 tys. zł, wypłacony w jednej transzy, początek spłaty – 15 sierpnia, oprocentowanie kredytu walutowego (złotowego): LIBOR CHF 3M (WIBOR 3M) + średnia marża dla kredytu walutowego (złotowego) w sektorze w momencie udzielenia; nie uwzględniono spreadu walutowego, opłat i prowizji, kosztów ubezpieczeń. Dostosowanie zmian oprocentowania kredytu do stopy LIBOR (WIBOR) następuje w tym samym miesiącu.

Stan zadłużenia (kredyt o wartości 300 tys. PLN)

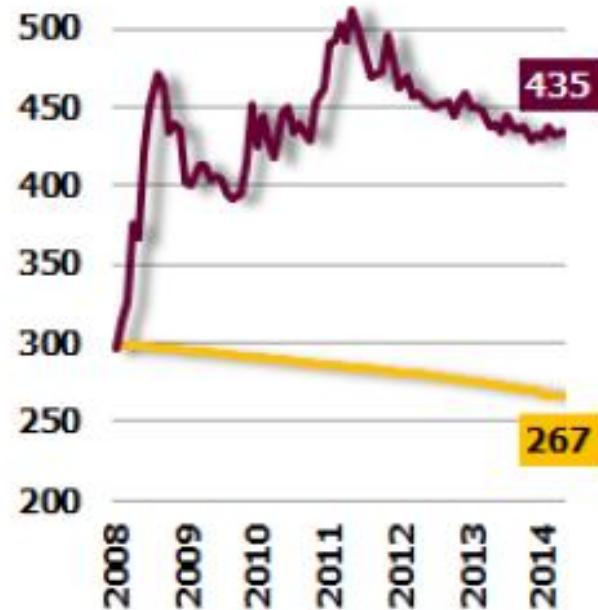
PLN

CHF

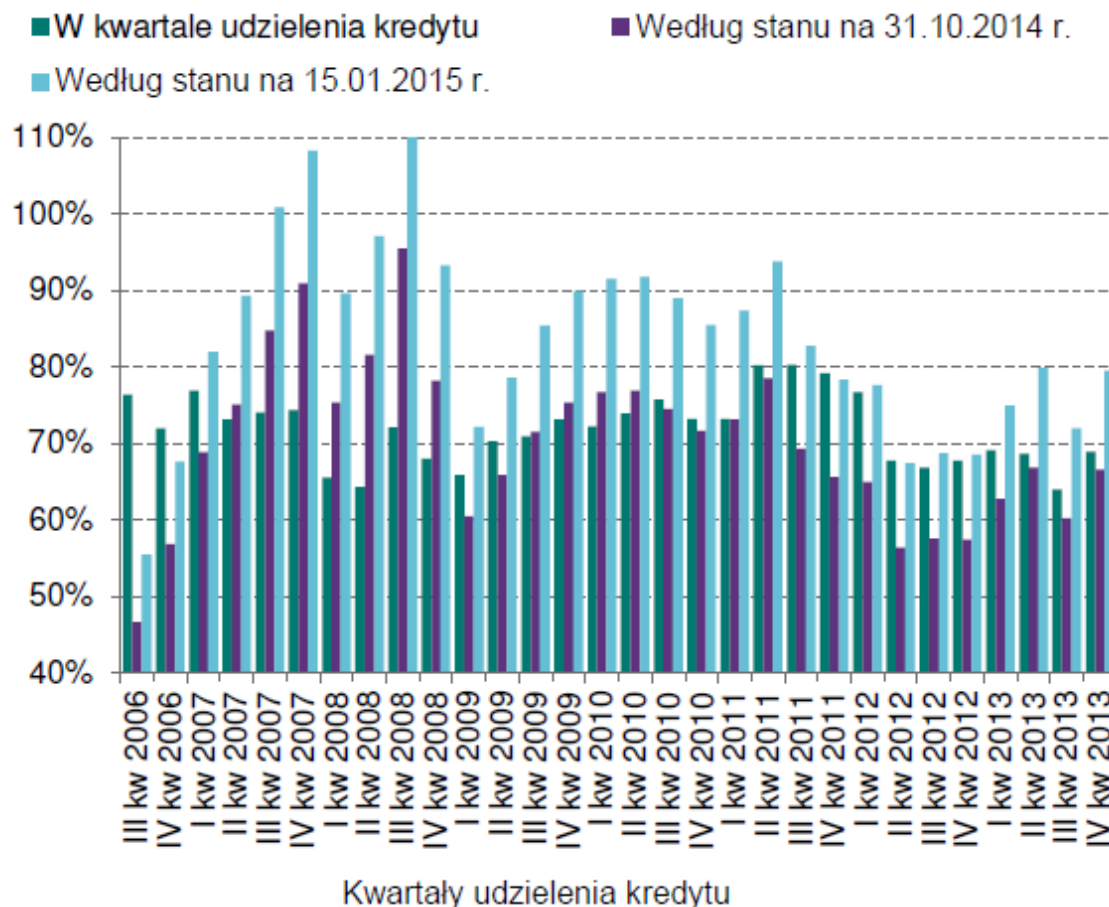
Kredyt z 12/2006

Kredyt z 06/2008

Średnie LtV kredytów mieszkaniowych w CHF udzielonych w danym kwartale

Założenia: szacunki średniej wartości wskaźnika LtV zostały wykonane na podstawie średnich kursów CHF, średniego LtV w momencie udzielenia kredytu, średniej zapadalności kredytów zaciągniętych w poszczególnych kwartałach badanego okresu oraz zmian średnich cen transakcyjnych mieszkań w badanym okresie. Wartość kredytu przeliczona na złote przy kursie CHF na dzień 31.10.2014 r. i 15.01.2015 r.

Źródło: NBP.

Udział kredytów zagrożonych

